

Corpus en het gebruik van kunstmatige intelligentie

Toelichting voor opdrachtgevers, advocaten en gemeenten | Recherche Inlichtingen Dienst B.V. | POB 1290

Waarom deze toelichting

Gemeenten zijn terughoudend met AI, en terecht. De toeslagenaffaire heeft laten zien wat er gebeurt wanneer een systeem oordeelt over mensen zonder dat iemand nog kan navertellen waarom. Corpus is gebouwd met die les als uitgangspunt. Hieronder staat wat de AI in Corpus doet, wat zij niet doet, en waarom u zich daarover geen zorgen hoeft te maken.

De AI oordeelt niet, de AI ordent

Corpus zet AI in als hulpmiddel bij het ordenen en doorzoeken van een dossier. Zij vat lange stukken samen, zet gebeurtenissen op een tijdlijn, legt verklaringen naast elkaar, signaleert tegenstrijdigheden en helpt bij het formuleren van onderzoekswensen. Zij velt geen oordeel over personen, kent geen risicoscores toe, doet geen voorspellingen over wie mogelijk fraudeert en selecteert niemand voor onderzoek. Er is geen profilering en geen geautomatiseerde besluitvorming. Het besluit blijft van de mens die het dossier behandelt.

Elke bevinding is herleidbaar naar de bron

Wat de AI produceert is nooit het eindpunt. Elke bevinding verwijst naar het document waaruit zij voortkomt, met de vindplaats erbij. De gebruiker klikt door en leest de oorspronkelijke passage. Signaleert Corpus een tegenstrijdigheid tussen twee verklaringen, dan komen beide passages naast elkaar in beeld, en beoordeelt de gebruiker zelf of die tegenstrijdigheid er werkelijk is. Alles wat de AI voorstelt, kan worden gecorrigeerd of terzijde geschoven. Wat blijft staan, staat er omdat een mens het heeft goedgekeurd.

Persoonsgegevens gaan niet mee naar het model

Voordat tekst naar een AI-model gaat, worden persoonsgegevens binnen Corpus vervangen door neutrale labels: namen, adressen, burgerservicenummers en rekeningnummers. Het model werkt daardoor met de structuur van het dossier en niet met de identiteit van de mensen erin. De koppeling tussen label en persoon blijft in onze eigen database. De uitkomst wordt binnen Corpus weer teruggekoppeld, zodat de gebruiker het volledige beeld ziet zonder dat die gegevens de omgeving ooit hebben verlaten.

Uw gegevens trainen geen modellen

Wij gebruiken AI via een zakelijke koppeling waarbij de aangeboden gegevens niet worden gebruikt om modellen te trainen. Informatie uit een gemeentelijk dossier kan dus niet later ergens anders opduiken. Wij gebruiken geen gratis consumentendiensten, en er wordt geen dossiertekst geplakt in een publieke chatdienst. Alle verwerking loopt via Corpus, en alles wat via Corpus loopt, wordt vastgelegd.

Vastgelegd wat er is gedaan

Corpus registreert welke gebruiker wanneer welke handeling verrichtte en welke analyses zijn uitgevoerd. Elk ingebracht document krijgt een cryptografische vingerafdruk, waarmee later aantoonbaar is dat er niets aan is gewijzigd. Vraagt een bezwaarschriftencommissie of een rechter maanden later waarop een conclusie berustte, dan is dat te tonen in plaats van te reconstrueren.

Een controle op de AI zelf

Taalmodellen kunnen fouten maken en kunnen dingen stellig beweren die niet in het dossier staan. Corpus is daarop ingericht: een bevinding zonder brondocument wordt niet als bevinding opgenomen. De AI mag dus niets toevoegen wat niet in de stukken staat, en wat zij aandraagt, wordt door de onderzoeker geverifieerd tegen de bron voordat het in het dossier terecht komt. Daardoor levert een fout van de AI hooguit een suggestie op die wordt verworpen, en nooit een conclusie die blijft hangen.

Wat Corpus niet doet

Geen risicoscores. Geen profilering. Geen voorspelling over wie mogelijk fraudeert. Geen koppeling van bestanden om onbekende verdachten te vinden. Geen selectie van burgers voor onderzoek. Corpus komt pas in beeld wanneer er al een concrete aanleiding is, en helpt dan om dat ene dossier zorgvuldig, volledig en herleidbaar te behandelen. Ook ontlastende bevindingen worden zichtbaar gemaakt, want een systeem dat alleen belastend materiaal opdiept, is geen onderzoeksinstrument maar een bevestigingsmachine.

De kern in een zin

De AI in Corpus maakt de onderzoeker sneller en scherper, maar vervangt hem niet en beslist niets. Wie in Corpus werkt, kan altijd navertellen waarom hij tot zijn conclusie kwam. Dat is precies de eigenschap die er in het verleden ontbrak.